

พ.ศ.พน. ภูริวัฑฒิน นวระวัณนุวงค
อนโรธสาณคณภรรมาทอธวัธธธธ ธงนภคชาธวัธธธธธ

ธรรมะที่พื้นฐานที่แท้ก็ควรมี
จากหนังสือธรรมาแพทย
ฉบับ เจ้าพระยาเสถียรสุขเรทราธิบดี

เจ้าพระยาพระเสถียรสุขเรทราธิบดีได้เขียนไว้ในว่า
หนังสือธรรมาแพทยฉบับอนภคการศึกษาแพทยจิตวางไว้อ
อย่างคือ สอนวิชาอย่าง สอนให้ประพฤติดีอย่าง และฝึกหัด
ร่างกายให้เป็นผู้มีกำลังแข็งแรงอีกอย่าง

เมื่อกาจะส่งลงมายว่า ๑๐๐ ปี ปัญหาเรื่องการศึกษาคนให้เป็นผู้
ประพฤติดี ก็ยังคงเป็นประเด็นสำคัญตลอดและจะมากขึ้นตามกาลเวลา
พระเสถียรสุขเรทราธิบดีเขียนหนังสือ จรรยาแพทย์ฉบับเจ้าพระยา
พระเสถียรสุขเรทราธิบดีเขียนหนังสือนี้
การศึกษาคนให้เป็นผู้ประพฤติดีในประเภทของมนุษย์นั้นอย่างใด คือ อย่างไร
อย่างไรในศาสตร์ที่ทุกสาขาได้มีการสั่งสอนที่ต่างกันแต่มีสิ่งใดศึกษาจะ
สอนกันด้วยวิทยาศาสตร์ คือผู้แต่งบทกลอนโคลงฉันท์ให้ท่าน เช่นผู้คิด
สอนเด็ก หรือสอนน้อง อีกอย่างหนึ่งคือสอนด้วยบทกวี คือพระเทศน์
จะเห็นได้ว่าการศึกษาทั้งหมด ๓ อย่างนั้นจะเปลี่ยนแปลงโดยง่ายเจ้าพระยา
พระเสถียรสุขเรทราธิบดีจึงรวบรวมจัดพิมพ์เป็นเล่มเพื่อให้เป็นคำสอน
ที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาโดยทั่วอาธรรมสำคัญเบื้องต้น ๗
ประการ ที่แพทย์ทุกคนควรมีคือ

- ๑. สัตยา ความจริง ความซื่อสัตย์ เป็นข้อที่ประพฤติ ถ้า
ไม่มีสัตยา ย่อมไม่เกิดความน่าเชื่อถือ ซึ่งในระหว่งการ
ฝึกจะได้ยินคำว่า Determination ซึ่งแท้จริงในทางพุทธศาสนามีมากกว่า
๒๐๐๐ ปีแล้ว
- ๒. ทัช ความละเอียดของระเบียบข้อควรปฏิบัติที่จะกระทำ
- ๓. อดิตปริยะ ความขยันหมั่นเพียรหาหนทางแก้ความชั่วที่จะ
กระทำ
- ๔. ทัช การถือปฏิบัติเป็นธรรมะที่ศึกษาค้นคว้าสิ่งหนึ่งซึ่ง
๕. ทัช ความมีสติปัญญา ได้พิจารณา ได้ฟังมาก ได้เรียนมาก เมื่อ
ลงมือปฏิบัติให้เกิดเป็นความฉลาด
พระครูเสถียรสุทนต์เป็นศาสดาว่า สุตถงฺ สกต พญญถง
ทั้งช่วยเตือนสติปัญญา
- ๕. วัชระ ความศกาคติ พยายาม ความเข้าใจของงานเกิด
จากความเป็นพระ พระครูเสถียรสุขเรทราธิบดีมีความเห็นว่าธรรม
เป็น ๗ ลักษณะคือ

- ๑. สัตวาปรธาน ความเที่ยงที่จะระวังบุคคลธรรมที่มียังไม่มั่นคง
ไม่ให้ไปเกิด
- ๒. ปทานปรธาน ความเที่ยงที่จะใส่ใจบุคคลธรรมที่มีอยู่แล้วให้
มั่นคงไป
- ๓. ภาวนาปรธาน ความเที่ยงที่จะสร้างบุคคลธรรมที่มียังไม่
มั่นคงให้มั่นคงขึ้น
- ๔. อนุรักษนาปรธาน ความเที่ยงรักษาบุคคลธรรมที่มีอยู่แล้วมิ
ให้เสียสิ้นไป
- ๕. สติ ความรู้สึกลับตน ระมัดระวัง ไม่ให้เพี้ยน เผลอโผล
- ๖. ทัช ความรู้แจ้งชัด ความเข้าใจชัด ความฉลาด

การศึกษาทางธรรมมี ๓ ชั้น หรือ ไตรสิกขา
ชั้นต้น คือ สำรวมกาย วาจา
ชั้นกลาง คือ สำรวมใจ สมาธิ
ชั้นสูงสุด คือ การให้คิด ปัญญา
การศึกษาทางโลกก็มี ๓ ชั้นเช่นกัน
ชั้นต้น เป็นความรู้แจ้ง
ชั้นกลาง เป็นความรู้เห็นค่า
ชั้นสูงสุด เป็นความรู้เห็นผล
ธรรมทั้ง ๗ ชั้นนี้ เป็นธรรมที่สลับไปมาอยู่ทั้งหลายจะมี ก่อน
ธรรมอื่น เพื่อปลูกฝังให้เกิดมีในสันดานคน เพื่อจะไปปลูกธรรมอื่นให้
เกิดตามและศึกษาธรรมที่มีอยู่แล้วให้มั่นคงถาวรอยู่ในสันดานของตน
ในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว
อย่างรวดเร็วจึง แพทย์ในโรงพยาบาลและโรงเรียนทั่วไปเป็นต้น
สภพศกการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะไม่ยอมให้ผู้ใช้และผู้รับบริการเป็นคนที่
อ้างสมัย จนกระทั่งการศึกษาก็เป็นแพทย์ที่ไม่นิยมเปลี่ยนระหว่งยุค
อันเป็นข้อตำหนิว่าแพทย์ที่ทำงานซึ่งจะศึกษาและรับตัวให้บรรลุการมี
จรรยาแพทย์เมื่อต้นนี้คือไม่
สถาบันการศึกษาแพทยศาสตร์แห่งปทพวชนวฯ จะเอาผลผลิตที่ทัน
สมัยเพียงจริง ๆ หรือ ผลผลิตที่มีแก่นธธธธรรมที่มีมั่นคงเพื่อเป็น
ภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีต่อไป